

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 13. februar 2025

Sag 78/2024

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Peter Secher, beskikket)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 4. afdeling den 24. juli 2024 (S-3638-23).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

T har nedlagt påstand om løsladelse, subsidiært at fristen for varetægtsfængsling forlænges i 4 uger.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 18. december 2023 blev T dømt for overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, jf. § 81 a, og lovgivningen om euforiserende stoffer samt våbenbekendtgørelsen. Han blev fundet skyldig i bl.a. sammen med tre andre medtiltalte og flere uidentificerede medgerningsmænd at have overfaldet F, idet de tildelte ham ikke under seks knivstik i lår- og balleregionen med kraftige blødninger til følge og tildelte ham et slag i hovedet med en stump genstand, hvor han pådrog sig kraniebrud og hjerneblødning, og

hvor han kan have været i livsfare. Retten fandt, at overfaldet var egnet til at fremkalde en konflikt mellem grupper af personer, hvor der som led i konflikten anvendes skydevåben, bl.a. idet T og de tre medtiltalte havde tilknytning til enten gruppen Hells Angels eller støttegrupperingen AK81, og forurettede F var tilknyttet bandegrupperingen LTF, hvor han havde høj status, og at der omkring gerningstidspunktet var en anspændt situation mellem Hells Angels og LTF. T blev ved byrettens dom idømt en tillægsstraf af fængsel i 3 år og opholdsforbud efter straffelovens § 79 a i et tidsrum af 5 år fra endelig dom i et nærmere afgrænset område.

T og to af de andre tiltalte ankede ved domsafsigelsen byrettens dom med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

T havde forud for dommen været frihedsberøvet fra den 31. august 2022, og byretten bestemte ved domsafsigelsen, at han og de tre medtiltalte skulle forblive varetægtsfængslet under eventuel appel, eller indtil fuldbyrdelse af straffen kan iværksættes, jf. retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 2, nr. 1.

Anklagemyndigheden ankede den 29. december 2023 dommen vedrørende alle fire tiltalte med påstand om domfældelse i overensstemmelse med den i byretten rejste tiltale samt skærpeelse. Anklagemyndigheden anmodede samtidig om, at varetægtsfængslingen af de fire tiltalte så vidt muligt blev forlænget i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, frem til dom i ankesagen, jf. retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 767, stk. 2, subsidiært i 4 uger.

Ved Østre Landsrets kendelse af 10. januar 2024 blev T og de tre øvrige tiltalte varetægtsfængslet under anken med frist til den 7. februar 2024. Af landsrettens begrundelse fremgår:

”Da de tiltalte ved byrettens dom er fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 81 a, stk. 1, er kravet om særligt bestyrket mistanke opfyldt. De tiltalte er ved dommen idømt en straf af fængsel i 3 år samt et opholdsforbud, og efter oplysningerne om forholdenes grovhed finder landsretten, at hensynet til retshåndhævelsen kræver, at de tiltalte ikke er på fri fod. Betingelserne for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, er derfor opfyldt.

Herefter, og da fortsat varetægtsfængsling i 4 uger ikke er i strid med de proportionalitetshensyn, som er nævnt i lovens § 762, stk. 3, bestemmes ...”

Ved kendelse af 7. februar 2024 forlængede landsretten af samme grunde varetægtsfængslingen med 4 uger frem til den 6. marts 2024.

Hovedforhandling i landsretten blev berammet til den 6., 7., 11., 18. og 20. marts 2025.

Ved kendelse af 6. marts 2024 forlængede landsretten på samme grundlag som hidtil varetægtsfængslingen med 4 uger frem til den 3. april 2024. Landsretten anførte i kendelsen bl.a., at ”efter det foreliggende finder landsretten ikke grundlag for at fængsle de tiltalte frem til dom.” Det anførtes endvidere, at ”ved eventuel senere anmodning om fristforlængelse må anklagemyndigheden overveje at fremkomme med en nærmere begrundelse.”

I en mail af 8. marts 2024 til Østre Landsret anmodede Statsadvokaten i København om omberømmelse af hovedforhandlingen, således at den kunne finde sted hurtigst muligt og inden sommeren 2024 for at undgå, at der kunne opstå mulige proportionalitetsproblemer ved fortsat varetægtsfængsling til dom. Statsadvokaten anmodede om, at der skete ombesikkelse, hvis den sene berømmelse skyldtes forsvarernes forhold. Varetægtsfængslingen af T og de tre medtiltalte blev på samme grundlag som tidligere forlænget med yderligere 4 uger ved kendelse af 3. april 2024. Landsretten bemærkede i kendelsen, at spørgsmålet om sagens berømmelse ikke var endeligt afklaret.

Den 11. april 2024 oplyste landsretten, at berømmelsen af hovedforhandlingen blev fastholdt. Landsretten oplyste, at sagens berømmelse beroede på den generelle berømmelsessituation i landsretten og sagens varighed af 5 retsdage.

Ved kendelse af 1. maj 2024 forlængede landsretten på samme grundlag som hidtil varetægtsfængslingen. Af kendelsen fremgår følgende:

”Af de grunde, som landsretten har anført i kendelse af 10. januar 2024, findes betingelserne for fortsat varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, at være opfyldt.

Efter retsplejelovens § 762, stk. 3, kan fortsat varetægtsfængsling ikke anvendes, hvis fortsat frihedsberøvelse vil stå i misforhold til bl.a. den retsfølge, som kan ventes, hvis den sigtede findes skyldig. Det fremgår af Højesterets kendelser af 2. april 2012 (UfR 2012.2271) og 24. august 2020 (UfR 2020.3699), at der ved vurderingen af den forven-

tede retsfølge tillige må tages fornødent hensyn til muligheden for at opnå prøveløsladelse til normal tid, jf. straffelovens § 38, stk. 1.

Det er ikke udelukket, at varetægtsperioden efter en konkret vurdering kan overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid.

Efter straffelovens § 38, stk. 5, kan prøveløsladelse ikke ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.

Af forarbejderne hertil (lovforslag nr. L 112 af 15. januar 2014) fremgår bl.a.:

”Det vil bero på et politifagligt skøn, om der er tale om en verserende voldelig konflikt. Det vil i den forbindelse i almindelighed kunne lægges til grund, at der vil være en aktuel risiko for yderligere voldelige hændelser, og at den voldelige konflikt således fortsat er verserende, hvis konflikten inden for de seneste tre måneder er kommet til udtryk i form af en eller flere voldelige hændelser. Der kan imidlertid også være tale om en verserende voldelig konflikt, selv om der er forløbet mere end tre måneder, uden at der har fundet voldelige hændelser sted.

...

En afgørelse om at nægte prøveløsladelse efter den foreslåede bestemmelse vil have virkning indtil videre. For at sikre, at spørgsmålet bliver taget op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum, forudsættes det dog, at der med intervaller på højst tre måneder vil skulle træffes en ny afgørelse om, hvorvidt der er grundlag for at ændre afgørelsen om at nægte prøveløsladelse. Hvis lovforslaget vedtages, vil løsladelsesbekendtgørelsen blive ændret i overensstemmelse hermed.

Til brug for kriminalforsorgens afgørelse af dette spørgsmål vil der således skulle indhentes en ny udtalelse fra politiet om, hvorvidt der fortsat er grundlag for at nægte prøveløsladelse.”

Landsretten finder, at fortsat varetægtsfængsling i 4 uger ikke er strid med de proportionalitetshensyn, der er nævnt i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Landsretten finder ikke for tiden anledning til at tage stilling til, om straffelovens § 38, stk. 5, i en prøveløsladelsessituation ville være til hinder for prøveløsladelse efter afsøning af 2/3 af den idømte straf, således at varetægtsperioden kan overstige den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid. Landsretten bemærker herved, at det i forarbejderne er forudsat, at vurderingen af, hvorvidt straffelovens § 38, stk. 5, er til hinder for prøveløsladelse, skal foretages med intervaller på højst tre måneder.

Landsretten tager derfor anklagemyndighedens subsidiære begæring om fortsat varetægtsfængsling i 4 uger til følge.”

Ved kendelser af 29. maj 2024 og 26. juni 2024 blev varetægtsfængslingen af T og de øvrige tre medtiltalte forlænget med yderligere 4 uger ad gangen. Af kendelsen af 26. juni 2024 fremgår bl.a. følgende:

”Af de grunde, som landsretten har anført i kendelse af 10. januar 2024, findes betingelserne for fortsat varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, at være opfyldt.

Af de grunde, som landsretten har anført i kendelse af 1. maj 2024, findes fortsat varetægtsfængsling i 4 uger ikke at være i strid med de proportionalitetshensyn, der er nævnt i retsplejelovens § 762, stk. 3.

Landsretten finder ikke for tiden anledning til at tage stilling til, om straffelovens § 38, stk. 5, i en prøveløsladelsessituation ville være til hinder for prøveløsladelse efter afsoning af 2/3 af den idømte straf, således at varetægtsperioden kan overstige den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid.

Det bemærkes, at anklagemyndigheden har oplyst, at anklagemyndigheden inden fristens udløb vil indhente en aktuel konfliktvurdering samt en aktuel vurdering af, om de fire tiltalte fortsat har tilknytning til Hells Angels MC eller støttegruppen AK81.

Landsretten tager derfor anklagemyndighedens subsidiære begæring om fortsat varetægtsfængsling i 4 uger til følge.”

Ved den påkærede kendelse af 24. juli 2024 bestemte landsretten, at T og de tre øvrige medtiltalte skulle være varetægtsfængslet indtil dom i ankesagen. I kendelsens begrundelse er anført:

”Af de grunde, som landsretten har anført i kendelse af 26. juni 2024, findes betingelserne for fortsat varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, at være opfyldt.

Af Københavns Politis rapporter af 16. juli 2024 fremgår, at det er politiets vurdering, at A og B havde tilknytning til grupperingen AK81 Copenhagen på gerningstidspunktet og fortsat har det, at C havde tilknytning til rockergrupperingen Hells Angels MC Copenhagen på gerningstidspunktet og stadig har det, at T havde tilknytning til rockergrupperingen Hells Angels MC Denmark Copenhagen på gerningstidspunktet, og at han siden har skiftet afdeling til Hells Angels MC CPH WEST. Det fremgår endvidere, at det er politiets vurdering, at der p.t. verserer en konflikt mellem LTF Loyal to Familia BGP og Hells Angels MC, og at konflikten har givet sig udslag i flere hændelser, der kan karakteriseres som voldelige.

Det følger af straffelovens § 38, stk. 5, at prøveløsladelse ikke kan ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe, og politiet oplyser, at der inden

for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.

Samtlige tiltalte er ved byrettens dom fundet skyldige i overtrædelse af straffelovens 245, stk. 1, jf. § 81 a, stk. 1, idet der for så vidt angår T tillige er henvist til straffelovens § 247, stk. 1.

Det er ved byretsdommen lagt til grund, at de fire tiltalte på gerningstidspunktet havde tilknytning til enten Hells Angels eller støttegrupperingen AK81, og at den forurettede på det pågældende tidspunkt havde en høj status i bandegrupperingen LTF, og at lovovertrædelsen i sagens forhold 1 efter en konkret vurdering var egnet til at fremkalde en konflikt i straffelovens § 81 a's forstand, og at det ikke kunne føre til en anden vurdering, at lovovertrædelsen ikke fremkaldte en konflikt.

Højesteret har i kendelse af 15. februar 2024 (gengivet i U.2024.2127) udtalt bl.a., at det ikke er udelukket, at varetægsperioden efter en konkret vurdering kan overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid, og at der ved proportionalitetsvurderingen i forbindelse med rettens stillingtagen til forlængelse af varetægtsfængsling ikke skal indhentes en udtalelse fra kriminalforsorgen vedrørende muligheden for at opnå prøveløsladelse til normal tid.

På denne baggrund og henset til sagens alvorlige karakter finder landsretten, at det ikke vil være i strid med proportionalitetsprincippet i retsplejelovens § 762, stk. 3, at forlænge varetægtsfængslingen ud over to tredjedele af straffetiden, og at fængsling indtil dom ikke kan anses for uproportional.”

Af en mail af 25. oktober 2024 fra Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet til Østre Landsret fremgår, at anklagemyndigheden samme dag havde løsladt to af de tiltalte i sagen, idet de ikke længere var registreret som medlemmer af AK81. Anklagemyndigheden fandt det derfor ikke længere proportionalt, at de var varetægtsfængslede. Af mailen fremgår endvidere, at det samtidig var blevet undersøgt, om T og den anden tiltalte fortsat var registreret som medlemmer af Hells Angels, hvilket de var. Anklagemyndigheden fandt derfor, at fængsling frem til dom fortsat var proportional, jf. landsrettens kendelse af 24. juli 2024.

Retsgrundlag

Straffelovens § 38, stk. 5, er sålydende:

”Stk. 5. Prøveløsladelse kan ikke ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt

knive og blankvåben m.v. eller skydevåben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.”

§ 38, stk. 5, blev indsat i straffeloven ved lov nr. 733 af 25. juni 2014. Tilføjelsen af ”knive og blankvåben mv.” skete ved lov nr. 665 af 11. juni 2024, som trådte i kraft den 1. juli 2024.

Af lovforslaget, der førte til vedtagelsen af 2014-loven (Folketingstidende 2013-14, tillæg A, lovforslag nr. L 112, side 31), fremgår bl.a.:

”6.2.1.1. Formålet med forslaget er at begrænse adgangen til udgang og prøveløsladelse for indsatte, der skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, der på tidspunktet for udgang eller prøveløsladelse er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, når der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben mv. Forslaget vil navnlig have betydning for indsatte med tilknytning til rocker- eller bandemiljøet.

Efter Justitsministeriets opfattelse indebærer tilknytning til f.eks. en rocker- eller bandegruppe, der aktivt deltager i en verserende voldelig konflikt, i sig selv en risiko for, at den dømte på fri fod vil blive inddraget i aktiviteter, som strider imod formålet med udgangen eller prøveløsladelsen.”

Af lovforslaget fremgår endvidere bl.a. (a.st., side 36):

”I situationer, hvor de foreslåede bestemmelser fører til, at prøveløsladelse ikke kan ske, selv om de almindelige betingelser herfor er opfyldt, vil prøveløsladelsestidspunktet som nævnt skulle udskydes, indtil politiet oplyser, at hindringen er ophørt.

En afgørelse om at nægte prøveløsladelse efter den foreslåede bestemmelse vil således have virkning indtil videre. For at sikre, at spørgsmålet bliver taget op til fornyet overvejelse med jævne mellemrum, forudsættes det dog, at der senest tre måneder efter et afslag på prøveløsladelse vil skulle træffes en ny afgørelse om, hvorvidt der er grundlag for at ændre afgørelsen om at nægte prøveløsladelse. Er betingelserne fortsat opfyldt, vil der skulle træffes en ny afgørelse inden tre måneder og herefter løbende hver tredje måned.

Det vil således løbende blive vurderet, om hindringen for prøveløsladelse fortsat er til stede. Til brug for kriminalforsorgens afgørelse af dette spørgsmål vil der skulle indhentes en ny udtalelse fra politiet om, hvorvidt der fortsat er grundlag for at nægte prøveløsladelse.

Endvidere vil kriminalforsorgen efter de almindelige regler om prøveløsladelse skulle tage spørgsmålet op, hvis det, efter at afslag er meddelt, må antages, at betingelserne for prøveløsladelse er til stede. Det kan være tilfældet, hvis politiet af egen drift giver kri-

minalforsorgen generelle oplysninger om, at der ikke længere skønnes at være en aktuel risikosituation, således at hindringen for at tillade prøveløsladelse nu må anses for op-
hørt.”

Anbringender

T har anført navnlig, at varetægtsfængslingen af ham er uproportional og i strid med straffelovens § 38, stk. 5.

Landsretten har tidligere henvist til, at vurderingen af, om straffelovens § 38, stk. 5, er til hinder for prøveløsladelse, skal foretages med intervaller på højst tre måneder. Det synspunkt har landsretten nu ændret, idet han aktuelt er varetægtsfængslet frem til dom i sagen.

Nægtelse af prøveløsladelse med henvisning til straffelovens § 38, stk. 5, har virkning indtil videre. Det er forudsat i bestemmelsens forarbejder, at spørgsmålet løbende skal tages op med intervaller på højst tre måneder. Så længe varetægtsfængslingen er koblet sammen med muligheden for prøveløsladelse, skal varetægtsfængslingen løbende vurderes. Fængsling til dom er derfor i strid med straffelovens § 38, stk. 5, uanset at Højesteret i UfR 2024.2127 har anerkendt, at det ikke er udelukket, at varetægtsfængslingsperioden efter en konkret vurdering kan overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid. Det skyldes, at der så ikke løbende bliver taget stilling til, om der stadig er en aktuel konflikt. Der henvises i den forbindelse til UfR 2011.1114 H, hvor det fastslås, at der ikke burde være fastsat en frist for varetægtsfængsling, indtil der var afsagt dom i sagen, da retten løbende skulle vurdere, om eventuel manglende overførsel af den tiltalte til psykiatrisk afdeling kunne medføre, at fængslingen ikke længere var proportional.

Han er fængslet med henvisning til, at der aktuelt er en konflikt. Der kan dog ikke tilvejebringes oplysninger om, hvorvidt der også vil være en verserende konflikt i marts 2025 og dermed heller ikke for så vidt angår den mellemliggende periode, hvor han efter landsrettens kendelse skal sidde fængslet. Der kan ikke løbende tages stilling til en ”aktuel” konflikt i fremtiden, men kun for så vidt angår kortere intervaller.

Hvis prøveløsladelse skal nægtes efter straffelovens § 38, stk. 5, er det en forudsætning, at der verserer en voldelig konflikt, og at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten enten er anvendt knive og blankvåben m.v. eller skydevå-

ben eller er anvendt våben eller eksplosivstoffer, som på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade, eller er begået brandstiftelse omfattet af § 180.

Der skal foretages en bevismæssig vurdering af, om der er en konflikt, der udelukker prøveløsladelse. Det er en forudsætning for fortsat fængsling, at der tilvejebringes et grundlag for at vurdere politiets skøn, og et sådant grundlag foreligger ikke.

Hvis Højesteret finder, at der ikke umiddelbart skal foretages en prøvelse af grundlaget for politiets skøn, kan princippet i UfR 2008.2394 H overføres på politiets konfliktvurdering. Det indebærer, at der skal foretages en prøvelse af det faktuelle grundlag for afgørelsen om, at der aktuelt er en konflikt, der opfylder betingelserne i straffelovens § 38, stk. 5.

Varetægtsfængslingen er aktuelt baseret på hans medlemskab af Hells Angels, hvilket ikke kan udgøre en krænkelse af retshåndhævelsen, når to medtiltalte, der i byretten er dømt for samme forhold, er på fri fod, fordi de ikke længere er registreret som medlemmer af AK81.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at fængslingsbetingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1, og stk. 3 er opfyldt.

Efter byrettens domfældelse er der en særligt bestyrket mistanke om, at tiltalte er skyldig i det forhold, som varetægtsfængslingen angår, og hensynet til retshåndhævelsen kræver, at tiltalte ikke er på fri fod, jf. retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 1. Varetægtsfængslingen er begrundet i hensynet til retshåndhævelsen, hvori navnlig indgår karakteren og grovheden af den begåede kriminalitet. Forholdet er af byretten henført under straffelovens § 81 a.

Spørgsmålet om, hvorvidt tiltalte fortsat har bandetilknytning, har alene betydning i relation til spørgsmålet om proportionaliteten af fortsat varetægtsfængsling og ikke med hensyn til, om den begåede kriminalitet i sig selv giver grundlag for varetægtsfængsling.

Ved hovedforhandlingens forventede afslutning i landsretten vil T have været varetægtsfængslet i godt 2 år og 6 måneder.

Efter Højesterets praksis skal der ved proportionalitetsvurderingen tages fornødent hensyn til muligheden for, at den pågældende kan prøveløslades. Som det fremgår af UfR 2024.2127 H, er det ikke udelukket, at varetægsperioden efter en konkret vurdering kan overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid.

Varetægsperioden for T kan ud fra en konkret vurdering overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid, uden at det vil være i strid med retsplejelovens § 762, stk. 3, sammenholdt med straffelovens § 38, stk. 1. Der må i den forbindelse navnlig lægges vægt på sagens alvorlige karakter, anvendelsen af straffelovens § 81 a, Ts bandetilknytning både på gerningstidspunktet og aktuelt samt den aktuelle konfliktvurdering i forhold til bl.a. den gruppering, som han er en del af, jf. også straffelovens § 38, stk. 5, samt Ts forstraffe for ligeartet kriminalitet, herunder at han under varetægtsfængslingen blev idømt fængsel i 4 måneder for grov vold i gentagelsestilfælde.

Det følger af UfR 2024.2127 H, at der ikke i forbindelse med rettens vurdering af, om den fængsledes forhold gør prøveløsladelse utilrådelig efter straffelovens § 38, stk. 1, jf. stk. 4, skal indhentes en udtalelse fra kriminalforsorgen om muligheden for, at den pågældende kan prøveløslades til normal tid eller ej. Skønnet herover er overladt til retten på baggrund af de foreliggende oplysninger om f.eks. den fængsledes forstraffe, recidivrisiko samt kriminalitetens karakter og alvor.

Straffelovens § 38, stk. 5, er ikke til hinder for, at retten kan træffe afgørelse om varetægtsfængsling af en sigtet indtil dom, jf. retsplejelovens § 767, stk. 2, for en periode på mere end tre måneder.

Der er ikke støtte i forarbejderne til hverken retsplejelovens § 762, stk. 3, eller straffelovens § 38, stk. 5, til, at der i forbindelse med en sag om varetægtsfængsling skal foretages en efterprøvelse af det politifaglige skøn af, om der er en konflikt som omhandlet i straffelovens § 81 a.

Retsplejelovens § 768 er et tilstrækkeligt retsmiddel til at tage højde for en eventuel ændring i fængslingsgrundlaget, og det er derfor hverken nødvendigt eller hensigtsmæssigt reelt at afskære retten fra at kunne anvende retsplejelovens § 767, stk. 2, i sager som den foreliggende.

Omstændighederne i den foreliggende sag, hvor udsigten til prøveløsladelse (også) må vurderes i forhold til straffelovens § 38, stk. 6, 1. pkt., adskiller sig fra omstændighederne i UfR 2020.3699 H. I dag kan man deltage i et exit-program også som varetægtsfængslet. Der er ikke oplysninger om, at T har ønsket at indgå i et exit-program, og da han – i modsætning til de medtiltalte, der nu er blevet løsladt – fortsat er tilknyttet Hells Angels, er der ikke på nuværende tidspunkt udsigt til, at han vil opfylde kriterierne for prøveløsladelse efter straffelovens § 38, stk. 6, 1. pkt.

Højesterets begrundelse og resultat

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 18. december 2023 er T bl.a. fundet skyldig i sammen med tre medtiltalte at have overfaldet F, idet de tildelte ham ikke under seks knivstik i lår- og balleregionen med kraftige blødninger til følge, samt tildelte ham et slag i hovedet med en stump genstand, hvor han pådrog sig kraniebrud og hjerneblødning, og hvor han kan have været i livsfare, jf. straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, jf. § 81 a. T blev idømt en tillægsstraf på fængsel i 3 år og opholdsforbud efter straffelovens § 79 a i et tidsrum af 5 år fra endelig dom i et nærmere afgrænset område.

T havde forud for dommen været frihedsberøvet fra den 31. august 2022, og byretten bestemte ved domsafsigelsen, at han skulle forblive fængslet under eventuel appel, eller indtil fuldbyrdelse af straffen kan iværksættes.

T har anket dommen, og der er berammet hovedforhandling i landsretten den 6., 7., 11., 18. og 20. marts 2025.

Landsretten har ved en række kendelser truffet afgørelse om, at T under anken skulle være varetægtsfængslet i nærmere angivne tidsrum, jf. retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1.

Ved kendelse af 24. juli 2024 traf landsretten afgørelse om, at han skulle forblive varetægtsfængslet, indtil der er afsagt dom i ankesagen, jf. § 767, stk. 2.

Sagen angår, om fortsat varetægtsfængsling af T, indtil der er afsagt dom i ankesagen, er berettiget.

Højesteret tiltræder af de grunde, som landsretten har anført, at betingelserne for fortsat varetægtsfængsling af T i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 4, jf. § 762, stk. 2, nr. 1, er opfyldt.

Spørgsmålet er herefter, om varetægtsfængslingen af T, indtil der er afsagt dom i ankesagen, er i strid med retsplejelovens § 762, stk. 3, som fastsætter, at frihedsberøvelsen ikke må stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

Efter højesteretspraksis må der ved vurderingen af den forventede retsfølge tages fornødent hensyn til muligheden for at opnå prøveløsladelse til normal tid, jf. straffelovens § 38, stk. 1. Som anført i senest Højesterets kendelse af 15. februar 2024 (UfR 2024.2127) er det ikke udelukket, at varetægtsperioden efter en konkret vurdering kan overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid.

Efter straffelovens § 38, stk. 5, kan prøveløsladelse ikke ske, hvis den dømte af politiet skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, som er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe, og politiet oplyser, at der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben mv.

Formålet med bestemmelsen er efter lovforarbejderne at begrænse adgangen til prøveløsladelse for indsatte, der skønnes at have tilknytning til en gruppe af personer, der på tidspunktet for prøveløsladelse er aktivt involveret i en verserende voldelig konflikt med en anden gruppe af personer, når der inden for den gruppe, som den dømte skønnes at have tilknytning til, som led i konflikten er anvendt skydevåben mv. Bestemmelsen tager navnlig sigte på indsatte med tilknytning til rocker- eller bandemiljøet, og det fremgår endvidere af forarbejderne, at tilknytning til sådanne grupperinger, der aktivt deltager i en verserende voldelig konflikt, i sig selv indebærer en risiko for, at den dømte på fri fod vil blive inddraget i sådanne aktiviteter.

Højesteret finder, at den særlige prøveløsladelsesbestemmelse i straffelovens § 38, stk. 5, kan inddrages ved proportionalitetsvurderingen efter retsplejelovens § 762, stk. 3, sådan at vare-

tægtsperioden kan overstige varigheden af den forventede straf med fradrag af normal prøveløsladelsestid, hvis retten på varetægtsfængslingstidspunktet finder fornødent grundlag for at antage, at prøveløsladelse ikke kan forventes til normal tid, jf. straffelovens § 38, stk. 1. Højesteret bemærker i den forbindelse, at der ikke i et sådant tilfælde påhviler retten en pligt til at vurdere berettigelsen af en varetægtsfængsling med intervaller på højst tre måneder, sådan som det i forarbejderne til straffelovens § 38, stk. 5, er forudsat, at kriminalforsorgen skal gøre ved prøveløsladelse fra afsoning. I det omfang retten træffer afgørelse om varetægtsfængsling indtil dom, har sigtede mulighed for at få prøvet fængslingen i medfør af bestemmelserne i retsplejelovens § 767, stk. 2, og § 768.

T har som nævnt været frihedsberøvet fra den 31. august 2022. Han er ved byrettens dom dømt for grov vold, og forholdet er henført under straffelovens § 81 a. Henset hertil og til oplysningerne om hans tilknytning til Hells Angels finder Højesteret, at det var berettiget, at landsretten varetægtsfængslede ham, indtil der er afsagt dom i ankesagen, jf. retsplejelovens § 762, stk. 3. Der er ikke for Højesteret fremlagt oplysninger, som giver grundlag for på nuværende tidspunkt at anse det for uproportionalt at opretholde varetægtsfængslingen, indtil der er afsagt dom i ankesagen.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse af 24. juli 2024.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Statskassen skal betale kæresagens omkostninger for Højesteret.